

SANAM SEC' NĒLOK'KANKO REAK' NAĀBI KATHAKO

MIT'TĒN JION BODOLOK' LEKAN BAĪBEL PAṘHAO

MUNDIL SAPHAE

Johan 2:13-17

KAḤNI...

Jisu do rarak'tuluc' mundil reak' raca teye boloyena ar dhan dhaser akaneye nĕlkeda. Unido jotoak' ti do janwar dāřēlet'ko kolomte pere'e nĕl keda ar aḥrīn hořko do dordam tuluc' halayet'koe ańjom ket' koa ađi dam selet'te onđeko hijuk'kan tahĕna. Parwa koak' rak', bheđa koak' māyām joro, gadha koak' rak' noako joto te do mit'tĕn ađi bařic' mohole hĕe ocokeda.

Noa bhiř bhař hĕe ocoe do Isorak' ponthage bań tahĕk' kana. Tinre Solomon paḥil mundil Jerusalem re benaoleđa, onđe do Isor baba uparte nonkan man manot' tahĕlena je Isorak' mundilre do kuřasi reak' ařań hĕ bań ańjomok'kan tahĕna ona benao somoere. Joto dhiri ar kařko do laharege eřak' jagareko get' leđa ar mundil teko ađu leđa ar hapean geko lagao leđa (1 Rajko 6:7).

Jisu do hiřab saōha tar koe namleđa okate do onko bhiđikoko toľkak' ko tahĕn mit'tĕn konare. Khange Isoren hopondoe hohokeda pepeřet' sađe reak' ařań lekage; "Noako men nonđe khon idipe; Ařuńak' ořak'do bek'par ořak' alope benao!" Johan 2:16. "Olakana" "Olakana, Ińak' ořak' do koejoń ořak' bikauk'a, menkhan ape do onape đaku danderet'a." Mathae 21:13. Mimit' řhai kore calao katec' unkuren janwarkoe ařak'ket' koae ar sanam maćikoe bhindařkat takoa.

Bujḥau keda ko je onko do sanam dařańic' samańre menok' koa, onko bepariko do mundil reak' raca khonko đar keda begor tayomsec' koyok' tege. Jisu doe khoj kan tahĕna je sanam khon bařti kaete manwako do jemon puřaute ko bujḥau je ac'ren serma babawak' dular ar sonot'tet' bisoete. Ona iatege ac'ak' monedo duk' len taea mundil do bajarok' řhai hĕe akana mente.

Dher serma lahare nađi Daniel doe řai laha leđa je mit'tĕn somoere mundil do bhonđok'a mente, Isorak' řariak' do bařijok'a mente, ar ac'ren hoř do ko henosta ocok'a. Ar mit'dom Probbu doe hijuk'a ac'ak' mundil saphae lagit'te.

Noa path perej lagit' dayakatek' beoharpe: "Adobe Reader"
 Oka Babel noa pathre beoharakana ona do: "Santali BSI"

PARHAO

Mimit' Babel kali ko parhao tayom khali thai ko perejpe.

- Daniel do mit'ten hahara lekanak' kuk'mui nelkeda okare do uni mit'ten barea derinan bheae nel kede (Daniel 8:1-4) Nui bheae do okoye sodore kana?**

Daniel 8:20 *Unim nelkede barea derinan bheae do rajkinge. ar*

- Ona tayom Daniel do mit'ten merom ac'ak' met'kin talare marai dereñ anic'e nel kede. Noa reak' mane do cet' kana?**

Daniel 8:21, 22 *Ar uni hodgo boda do raj kanae; ar uniak' met' kin tala reak' marai dereñ do raj kanae. Ar ona raput'en dereñ ar ona bodolte etak' ponea janamen, ona reak'; man do noa kana: Ona jat khon do rajosti janamok'a, menkhan uniak' lekanak' dareate do bai.*

Dhean: Bheae do junani disomme sodoreda ar marai dereñ do pahil calaoc' reak' cinhae, Alexander the great. Ponea dereñko do ponea rajostiko kana okoe do disom ko calao keda tinre Alexander re goc'ena.

- Khan mit'ten katik' dereñ do ona ponea dereñ ko khon oðokena. Noa katik' dereñ do cet' dāre sodoreda?**

Apostal Kamiko 18:2 *Klaudius hukumat' tahēkana, sanam Jihudiko khonko oðok calak'a mente.*

Dhean: Ona "katik' dereñ" okoe do Isor ren hor'koe santao ket' koa, sonot' jinis koe lond' bhond' keda, ar Jisu birodteye teñgoyena ona do Rome sodoreda-banar pegan ar papal. Romge mit'ten dare do tahēlena oka do junani tayom ar ađi marai utaric'e hüena.

- Daniel doe men ocolena je nui katik' dereñ do mundile bhonda. Tinak' hābic' auri sapha hābic'?**

Daniel 8:14 *hajar ar PE sae ayup ar setak' hābic'ge; khan sonot' thai do nijak' dhorom dosate ruarok'a.*

Dhean: Noa 2300 din reak' nabi katha do Babel re sanam khon jeling nabi katha kana, menkhan etohop somoe do bai emakana dosar odhae auri seterok' hābic'-Daniel 9:25.

5. Daniel do cet' lekae roꝝ ruꝝ keda tinre kaꝥic' dereñ ak' daꝥe ñelkeda oka do Isor ren hoꝝ koe santaok'wet' ko kan tahēna ar saꝥiak'e baꝥic'ek' kan tahēna?

Daniel 8:27 *Menkhan in' Daniel doñ jhinjhinauena ar tin uꝥi din coiñ kaꝥilgeñ tahēyena; ... menkhan dorsonte ñelak'te doñ thabasaok'kan tahēkana, ar ona do bako bujhauleda.*

Dhean: Daniel do aꝥi aꝥe duk lena ona ñelte oka do Isorren hoꝝko ðen hec' paꝥaoako kan tahēna je uni bhindaꝥ are ruꝝ utarena thoꝥa somoe laꝥit'. Menkhan Daniel se ac'ren gateko okoe hō noa 2300 din reak' kuk'mu do bako bujhaꝥu daꝥeada.

6. Dosar odhaere, serma guꝥit' do ona nābi katha reak' marañ biborone laꝥeda. Tinaꝥ' jeliñ gea ona somoe do oka do lahawak' kuk'mure bañ sodorakana?

Daniel 9:24 *haptage niꝥakana amren hoꝝko ar amak' sonot nagraha reañ, ... dorson ar nābiak' banarge chap emak' laꝥit'.*

Dhean: Koyek' serma tayom Danielak' 2300 din reak' kukmu ko babote mit'ꝥen serma dut'te saꝥ menteye uꝥaꝥu hec'ena ac'sec' ona kukmu bujhaꝥure goꝝo laꝥit'. Uni dut' hō ona kukmui baꝥti keda 70 sapta reak' nābi katha joꝥao laꝥit' oka do Jihudi ko laꝥit' ar Jerusalem laꝥit' em-ocolena. Isor do ac'ren bachao hoꝝko laꝥit' ar hō mit'ꝥen ok'teye emak' ko tahēna 490 serma din mit'ꝥen opsoꝝ dhꝥati renko samañre babañcaoiꝥ' reak' mane puꝥaꝥu laꝥit' (Daniel 9:23, 24).

7. 2300 din ar 70 hapta nābi katha reak' etohop ok'te do okaꝥak' tahē kana?

Daniel 9:25 *Onate baꝥaeme ar bujhaꝥume, bañma, teñgoe ar reañ hukum oꝥokok' khon mit'ꝥen ojok'ic', metak'me, cak'laoic'e hijuk' haꝥic' do eae haptage hoyok'a. Khan turui gel bar hapta ona do benao aroakan tahena do baꝥiaꝥ pogar gaꝥawante, menkhan muskil otkekorege.*

Dhean: Dut'do Daniele metak' de tahēna je 2300 din ar 70 hapta reak' nābi katha ko Jerusalem benao arok' reak' hukum din hilok' khon jemon hišaꝥe ehobok'. Isor ren hoꝝko do noa oktere Paras raj ðen golam ko tahek' kana. Artaksasto 7 ak' sermare hukum em lena, okoe do 464 BC re disom calaoe chop lena (Esra 7:7) Artaksastoak' hukum 457 BC re em oco lena je bises kaete Jerusalem benao arok' mente.

8. Serma guꝥit'e men keda je judi 69 hapta 457 BC khonem lekhae khan am do rajkumar mesaia ðenem seꝥerok'a. Cet' noa huina?

Apostal Kamiko 10:37, 38 *Ape do ona kathape baꝥaede, ... Johan porcarket' baptisma tayom; Nasaretren Jisu reañge cet' leka Isor do Sonot Jiute ar daꝥete uniye*

Dhean: He, ona huina. Nonđe ađi moňjak' miťten hahara kãmi. Jisu Mařiak' sonot' Jiu hotete ojok' bahal sae sermako lahare, ghořna do nađi katha re lađi lahalena! "Mesaia" do Ibri kathate "Ojok' bahal." "Maři" junãni kathate do bara baři kana. Luke 3:21, 22 meneda noa bises sonot' Jiu te ojok' bahal kãmi do bařtismak' somoe re huilena. Nitok'do noa kana kađhi. Bařibel nađi katha re do, miťdin do mit' bochor barabar kana (Numeri 14:34; Jeheskel 4:6; Luke 13:32). 69 hapta se 483 nađiakak' dinko jořao lekhan (6x7=483), khon 457 BC hađic' aboe seřerek' bona 27 AD.

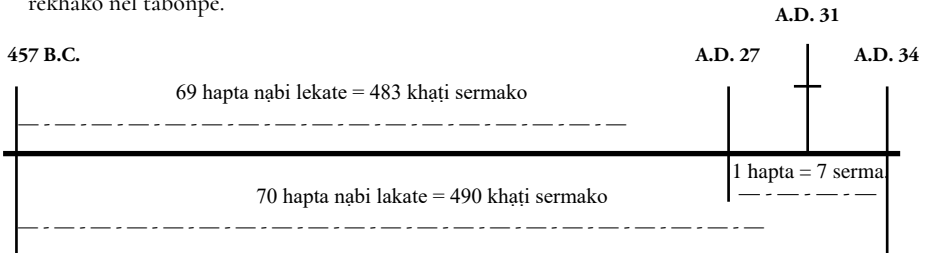
483 serma
+457 etohop țarik' do
 AD 26
+1 serma do 1 BC-AD 1 (Onđe do zero serma do baň tahėkana)
 AD 27

Jisu do ac'ak' kãmi Messaia lekate do ac'ak' bařtisma AD 27 hui tayome chopkeda. 457 BC re hukum em tayom 483 re. Ona iatege Jisu do ac'ak' porcar bařtismak' tayome chopkeda, Jemon "Somoe puřauk'ma, ar Isorak' raj do hijuk'ma." Marke 1:15. Uni do Daniel 9:25 reak' somoe babot're nađi kathakoe menet'kan tahėna.

9. Nađi katha re ona tayom do cet' huikok'a?

Daniel 9:26, 27 *Ar turui gel bar hapta paromkate ojok'ic' doe , ar cet' hõ baň tahėntaea; ... Ar uni do aemako tuluc' mit'țec' keřec' bondobos mit' hapta lađit'e bandha; ar hapta hađic' uni do teňgenok'ak' ar jomak' samaňok' ak'e caba ocoea.*

Dhean: Nađi kathare dosarte do ol lena Jisu doe kurus ocok'a, 70 hapta reak' barabaři haptare mente nađi lena. Ac'ak' ojok' bahal AD 27 khon pe serma adha khon hisař lekhan AD 31 hađic'e seřerbona menlet' leka tinre Jisu doe kurus ocolena. Ona somoe uni doe goc'ena, ar mundil reak' orwal do coř khon latar hađic' oreč'ena (Mathae 27:50, 51), Noa sodoret' kana je daře samaň niãm doe caba keda ac'ak' gujuk' hotete Isoren bheđa hopon men katek'. Latar re em akan somoe rekhako nel tabonpe.

10. Jisu do ac'ren nađiko pađilte okoe hořko řhen porcare metak' koa?

Mathae 10:5, 6 *Boňgan hořko senak' horte alope mohndak'a ... bickom gharoňjren at' bhiđiko řhen calak'pe.*

Dhean: Jisu do muruk'teye metak'koa je pađilte do Jihudi kořhenge jemonko porcar, cedak'je onkořhen pe serma adha somoe tahek' kan gea 490 serma reak' Messaia aňgoc' ar porcare lađit' opsor tahėk'kana. Daniel 9:27 nađi katha re meneda je Jisu do baňcao reak' gopok' katha doe puřaua, nađiakat' katha lekate mit' hapta rege (7 khađi lekate 7 serma rege). Menkhan Jisu do barabaři hapta regeye kurus ocolena oka do ac'ren bachao řat'ko řhen sodor lena, khan cet' lekate

uni doe ona gok'ak' kathae purāu dāre kea ac'ak' gujuk' tayom do? Ibriko reak' 2:3 re jobab do nāmok' kana “Eñde khan on marañ bañcaobon bebāsut'le khan, cekatebon paskaok'a? ona do pāhilitre Probhu hotete roḡ lena ar añjom ket'koak' mocate abo laḡit' dirhoena” Jisu ren celako do pe serma adha Jihudiko ḡthen ko porcar keda tin ḡabic' jihudi jaḡ renko do bhage sombad paskaoleda AD 34 tinre Stephan miḡḡen dhorom hoḡ sodor samañre ko teñ goc' kedea. (Ona bisoete baḡai laḡit' ḡelpe “miḡḡen capek' hapta.”)

11. Jisu do cet' cehaona ac'ren bachao hoḡ koe em akat' koa?

Mathae 21:43 *Isorak' raj do ape ḡthen khon _____, ar miḡḡen
ḡthen emogok'a okoe noa reak' joko aḡuia.*

Dhean: Jisu doe puḡḡau utāḡ akada je Jihudi jaḡ'ren koak' bises tet' doe ocok'takoa judi hoḡko Messaia do jaogeko bañca.

12. Mathae 21:43 Jisu do okoḡḡak' eḡak' jaḡ' ac'ren bachao hoḡko huyuk'a menteye meneda?

Galatiko 3:29 *Ar _____ kan khanpe eñḡekhan Abrahamren bōs
kanape, gok'ak' lekate aḡ' aḡḡarikoge.*

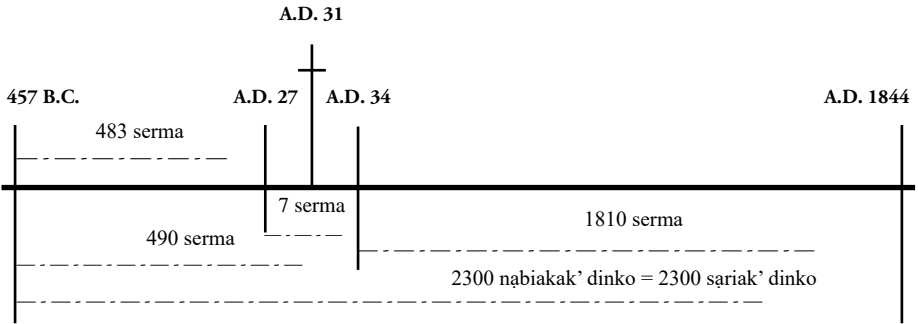
Romiko 2:28, 29 *Ente bahre sec'tenic' do Jihudi doe bañ kana, ... menkhan
sec'tenic'ge _____ do.*

Dhean: AD 34 lekate do Stephen teñe hotete (Apostal Kamiko 7:58, 59), on somoe ḡabic' do jihudiko do Isor ren ac'ren nij bachao hoḡko do baḡo hui lena. Cedak'je onko do Isorak' pontha jaoge ko bañ ada, Mucaḡ' din reak' nābi kathare do Israel jaḡ' do mul baḡo ḡarhāo lena. Nitok'do jahae ge Jisuko apnarea onkoge uniren bachao hoḡko do ar okoḡḡak' gopok' katha Israel ko laḡit' em lena nit' ona do Jiu sek'ren Israel ko laḡit' kana (Romiko 9:6-8).

13. Dut'ak' katha lekate do Daniel saote okoe gal marao keda, 2300 serma reak' mucaḡ're do cet' ko huyuk'a?

Daniel 8:14 *Ar uni doe roḡ ruḡḡkeda, bar hajar ar pe sae ayup ar setak'
ḡabic'ge; khan _____ do nijak'
ruḡḡrok'a.*

Dhean: 34 AD re, 2300 din reak' nābi kathare do 1810 serma baḡkige tahēk' kana (latar re em akan naksare somoe ar ḡarik'ko re dheanak' tabonpe). 34 AD re 1810 serma joḡaoak' khan 1844 re aḡu seḡereḡ'bonae. Miḡḡen dut'e menkeda je ona ok'tere, serma reak' mundil do saphak'a. (Laharenak' mundil do noḡḡoena 70 AD re.) Jisu aboren marañ naeke mundilre (Ibriko 4:14-16; 8:1-5), kaḡiko reak' hiḡḡab meḡḡaoe ehopna serma reak' mundilre (Johan Then Sodorak 20:12; Apostal Kamiko 3:19-21) 1844 re, noa pāhil biḡar reak' pahaḡa do dosar hijuk' laha reak' biḡar ko metak' kana cedak'je noa do Jisuk' dosar hijuk' lahare huyuk' kana.

14. Okoe koak' bicar do huyuk' kana ona uni hijuk' laha reak' bicar re?

1 Patras 4:17 *Ente nit kange con oktetet' then
bicar ehobok' reak' do.*

Dhean: Noa pahil bicar oktere do onkoak' bicar huyuk' kana okoeko do Isor ren gidraکو men teko numuk'gok' kana.

15. Cet' koko biđao koa noa pahil bicar redo?

A. Johan Then Sodorak 20:12 *Ar goc'ko do onako olakanak'
koteكو bicar ocoyena akoak' kamiko lekage.*

B. Poporcarie 12:14 *Ente Isor do mit' ke mit' bicarreye aguia,
mimit' ho.*

C. Jacob 2:12 *Okoe reak' bicar ocok' kohan.*

Dhean: Noa bicarre goha do serma reak' kitap ko khon hijuk'a, okare do mit'horak' jion reak' jotoak' onare menak'a. (Serenko 56:8 ho help). Gel hukum ko, Isorak' an, ge uniak' bicar reak' dhara do (Johan Then Sodorak 22:14)

16. Cet' Isorge in dodosic' do ona bicar re?

Johan Then Sodorak 12:9, 10 *Uni mare binge, one okoe Diabol ar
numogok'kan, ... uni di dhartiteye gidu nurha ocoyena ... enteye
gidu nurha ocoyena aboren boehako , one onoe aboren Isor
samanre singe sin singe ninda onkoe daraoakokan.*

Dhean: Bañ! Soetan motoge amren dodosic' do. Adom khristan ko hudisa Jisu do baba then khon ona bicar re bancao bon lagit' kurumuţuedae, menkhan Jisui men akada, "Baba ac'geye dularet'pea." Johan 16:27

17. Cet' in motoge tiṅgok' huyuk' tiṅa ona paḥil bicar re?

- A. Jisuge aboren sok'hotic' (1 Johan 2:1).
- B. Jisuge aboren bicaric' (Johan 5:22).
- C. Jisuge aboren paṭiṭar ar saṛi goha do (Johan Then Sodor 3:14).

Dhean: sarhae tuluc', bañ. Ona bicar re, Jisuge miṭṭen bicaric' ar goha do kristan ko laḡit'. Judi Jisu laḡit'em jiwet'dok'a am do bam adok'a (Romiko 8:1; Kolossiko 1:12-14)!

AMAK' ROR RUAR

Judi Jisuge amren sok'pohok'ic' ona bicar re, uni gopok'ak'e emamakana je jiṭaubona, cet' amak' jion teheñ uni sec'em pheraok'a?

Jobab:

BODOLTE

Noa parháo do lahaseak' parháo ko lagit' bađae emok' kana.

Capek' akan hapta

Ado Baibel pařhaoko sodor gea je muçat' hapta (se 7 sariak' serma) kana 490 serma reak' nabi kathare okařak' do Daniel re em akan ar ona do Maři birodhi koak' kãmi kana muçat' ðin korek' ar 7 serma reak' ghořnako. Menkhan noa ghořna reak' babodre jahan Baibel kathako do banuk'a.

Delabon diřa ruřa adom adom sariak'ko:

A. 490 serma reak' nabi katha do mit'ten jaoge calak' akan somoe okte kana, 70 serma Isor ren hořko gobolen lekage oka do Daniel 9:2 re ol akana.

B. Muçat' 7 serma reak' nabi kathako reak' etohop do Jisu Mařiak' bařtisma somoere tahẽk' kana (27 AD). Ona iřtege uni do porcare ehopna, "Somoe do purãuena." (Marke 1:15)

C. 31 AD tinre Jisu Mařiak' kurus re gujuk' oktere, Jisu ařař teye men keda, "noa do purãuena." Nonđe do babañcaoiç' puřãaute meneda oka do Daniel 9 re uniak' gujuk' babodre lař laha lena. Onako do latar re em akan leka:

1. "Messaia" marak'a ar cet'ho "bañ tahena" se kurus ocok'a (kařli 26)

2. Uni do ðãřẽ ar samañok' reak' kãmi do muçat' kedae Isor ren bheđa hopon hui katek' goç'ente (Kařli 27; 1 Korinthiko 5:7; 15:3).

3. Uni do ghař gunãko ñutumte puruchun lagit' (kařli 24)

Messaia mente uniak' hijuk' do lař lahalena, khaři somoe rege, 490 ar 2300 serma reak' nabi katha kore ñamok' kan sanam țarik'ko do onkage ar purãge huiyena.